

EUROPSKI PROJEKT TOUREST

Kako poduprijeti održivi razvoj turizma?

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

Strateški cilj projekta TOUREST jest održivi razvoj turizma kroz sustavno gospodarenje vodnim resursima u Jadransko-jonskoj regiji te promocija i vrednovanje prirodne i kulturne baštine kroz gospodarski rast

Uvodne napomene

Turizam kao jedna od vodećih i brzora-stućih industrijskih grana glavni je izvor prihoda mnogih zemalja, pa tako i Hrvatske, a njegov razvoj za sobom povlači i razvoj drugih gospodarskih grana poput prometa, poljoprivrede i građevinarstva. Takav razvoj cjelokupnoga gospodarstva poželjan je za svaku državu jer joj donosi

profit, međutim može sa sobom nositi i određene posljedice. Ako se sve usmjeri samo na ostvarivanje profita, a zaboravi na prirodu i njezine resurse, te posljedice mogu biti štetne za turističku destinaciju. Zato je održivi razvoj od velike važnosti za turizam, ali i za cjelokupnu zajednicu. On predstavlja brigu za okoliš, gospodarstvo i društvo jer pretpostavlja što učinkovitije trošenje prirodnih resursa. Takav način živ-

ljenja prenosi se i na turizam pa i turisti sve više cijene destinacije koje brinu o održivome razvoju. Održivi je turizam u današnje vrijeme odrednica koja je bitna za općeniti razvoj turizma i poboljšanje gospodarskog razvitka. U kontekstu održivosti turizma turoperatori mogu imati velik utjecaj na njegovo poboljšanje. Kao izravni posrednici između destinacije i turista mogu stvoriti paket-aranžmane koji se temelje na principima održivog turizma. Kako bi turizam bio održiv, u takav razvoj trebaju biti uključeni gotovo svi sudionici, od lokalne zajednice preko stanovništva, turista, graditeljskog sektora koji je zadužen za gradnju i rekonstrukciju turističkih objekata do turističkih posrednika i agencija koji dovode turiste.

Razvoj turizma za sobom povlači razvoj drugih gospodarskih grana

Koncept razvoja održivog turizma

Da bi se postigla dugotrajna održivost turističkog sektora neke zemlje, mora se uspostaviti odgovarajuća ravnoteža između triju dimenzija. Zato bi održivi razvoj turizma trebao:

- optimalno iskoristiti okolišne resurse koji su ključni elementi turističkog razvoja, zadržavajući bitne ekološke procese i pomažući u zaštiti prirodne baštine i bioraznolikosti
- poštivati društveno-kulturnu autentičnost destinacije, očuvati njezino izgrađeno i živo kulturno naslijeđe i tradicijske vrijednosti te doprinosti međukulturalnome razumijevanju i toleranciji

- osigurati to da su gospodarske aktivnosti održive i dugoročne te da svim dionicima uz pravičnu raspodjelu donose društvenu i gospodarsku korist kroz stabilnost zaposlenja, mogućnosti zarade društvenih usluga te kroz pomaganje u uklanjanju siromaštva.

Posljednjih je desetak godina održivi turizam u Hrvatskoj aktualan na znatnom broju konferencija, edukacija i publikacija. Težište je na održivome razvoju ruralnih područja Hrvatske gdje turizam može odigrati važnu ulogu te na destinacijama za masovni turi-

zam kojima je održivost prijeko potrebna kako bi se spriječila devastacija prirodnih i kulturnih resursa.

Na tragu koncepta održivog razvoja turizma uspostavljen je europski projekt TOUREST u kojemu uz Hrvatsku sudjeluju još tri države.

TOUREST – projekt međunarodne suradnje

TOUREST jest kratica engleskog naziva projekta *Tourism Water Management for Sustainable ADRIAN Coastal Areas*. Projekt se sufinancira iz Europskog fonda za regionalni razvoj, kroz Jadran-

Hrvatska je prepoznata kao atraktivna turistička destinacija

sko-jonski program transnacionalne suradnje 2014. – 2020., koji je poznat i pod nazivom Interreg ADRION. Taj je program zamišljen kao novi transnacionalni program koji bi trebao doprinijeti provedbi EU-ove strategije za jadransko-jonsku regiju te služiti kao pokretač razvoja politika i inovacija koje će ubrzati europske integracije među zemljama članicama i nečlanicama koristeći bogate prirodne, kulturne i ljudske resurse područja koja okružuju Jadransko i Jonsko more.

U projektu TOUREST sudjeluje sedam partnera iz četiriju zemalja, odnosno iz Grčke, Hrvatske, Italije i Slovenije. Vođeni partner u projektu jest Periferija Središnja Grčka (engl. *Region of Sterea Ellada*), a partner iz Hrvatske tvrtka *HEP ESCO d.o.o.*

Početni sastanak partnera u EU-ovu projektu TOUREST održan je 22. i 23. ožujka 2018. Grad-domaćin početnog sastanka bila je Lamia, glavni grad Periferije Središnja Grčka. Projekt će trajati dvije godine, a njegova je ukupna vrijednost 971.861,99 eura, od čega se 85 posto sufinancira iz EU-ovih fondova.

Projekt će se usredotočiti na preporuke za izradu strategija javnih vlasti regije ADRION za učinkovito upravljanje potrošnjom vode u turističkom sektoru, na demonstraciju sustavnog praćenja potrošnje vode u turizmu te na izgradnju kapaciteta javnog sektora.

Europska unija prepoznala je Republiku Hrvatsku kao atraktivnu turističku destinaciju s potencijalom razvoja, a posao je naše države u narednome razdoblju maksimalno iskoristiti taj potencijal, uz što je moguće manji negativni utjecaj na okoliš i prirodne resurse. Za hrvatski turizam pitanje energetske učinkovitosti i održivosti postaje sve važnije i na njemu treba temeljiti sve razvojne planove. Snižavanjem troškova potrošnje energije i vode povećava se konkurentnost turističkog proizvoda, što je jedan od ciljeva Strategije razvoja turizma do 2020. godine. Troškovi potrošnje energije i vode često se smatraju neizbježnima u poslovanju u svim sektorima, pa i u turizmu, no po-

Cilj europskog projekta TOUREST jest održivo upravljanje potrošnjom vode

trošnja energije i vode dio je poslovanja kojim se može djelotvorno upravljati kao i bilo kojim drugim procesom.

Na provedbu mjera energetske učinkovitosti u turizmu utječe niz negativnih čimbenika, od nedovoljnog poznavanja najboljih raspoloživih tehnika preko krive percepcije toga kako je velika potrošnja energije preduvjet da se gost osjeća ugodno do nedostatka državnih poticaja za postizanje rezultata većih od onih minimalnih koje zahtijevaju propisi.

Cilj europskog projekta TOUREST jest održivi razvoj turizma održivim upravljanjem potrošnjom vode u toj gospodarskoj grani te izrada studija i preporuka za zajedničku strategiju lokalnih i regionalnih samouprava. Projekt će se usredotočiti na izradu studija i preporuka za javne vlasti i inovativnoga digitalnog alata (monitora) za potporu optimiranju potrošnje vode tvrtki iz turističkog sektora. U sklopu projekta razmatrat će se politički, ekonomski, socijalno-kulturni, tehnološki, ekološki i pravni utjecaji na potrošnju vode. To

znači da će se pri izradi studija i preporuka za javne vlasti u obzir uzeti politika razvoja turizma, cijena vode, svijest turista o zaštiti okoliša, dostupnost tzv. zelenih tehnika i svježje vode te pravilnici o korištenju vode.

Tvrtka *HEP ESCO d.o.o.*, kao hrvatski partner u projektu, već ima iskustva u projektima energetske učinkovitosti u turizmu. Prvi je projekt uključivao ugradnju solarnih toplinskih kolektora i uspostavu rekuperacije topline iz postojećeg rashladnika centralizirane klimatizacije za pripremu potrošne tople vode, dok je u drugome projektu izgrađena sunčana elektrana snage 30 kW na krovu jednog hotela i ugrađen centralni nadzorno-upravljački sustav. Na početnome sastanku projekta dr. sc. Vlasta Zanki, dipl. ing., direktorica tvrtke *HEP ESCO d.o.o.*, istaknula je to da je prednost projekata ESCO, odnosno ulaganja u rekonstrukciju, obnovu, modernizaciju postojećih objekata primjenom mjera energetske učinkovitosti, povrat investicije uštedama, odnosno odsutnost ulagačkog rizika. S primjenom na-

Dugoročna održivost i podizanje razine kvalitete ključni su za uspješan razvoj hrvatskog turizma

prednih tehnika i energetski učinkovitih sustava s kombinacijom obnovljivih izvora otvaraju se mogućnosti za uštede u potrošnji energije i vode te za snižavanje troškova poslovanja.

Uvođenje sustava nadzora i upravljanja energijom u pravilu je jedna od isplativijih mjera energetske učinkovitosti. Bez obzira na to radi li se o apartmanima ili hotelu, suvremeni sustavi za gospodarenje energijom mogu pružiti brojne prednosti, uključujući smanjenje potrošnje energije u sobama koje trenutačno nisu zauzete gostima, regulaciju sobne temperature u skladu sa zahtjevima gosta, podatke o stvarnoj prisutnosti gostiju u sobi, podatke o optimalnome vremenu za pospremanje i smanjenje uznemiravanja gostiju radi pospremanja i slično.

Kao i mnoge velike europske energetske tvrtke, hrvatski partner u projektu mora mijenjati svoju ponudu tako da uz opskrbu energentima tržištu ponudi složenije i suvremenije energetske usluge. Jedna od energetske usluge iz područja gospodarenja energijom

koja se nudi jest uspostava daljinskog očitavanja električne energije i uvođenje sustava za gospodarenje energijom. Korištenje sustava ESCO Monitor® omogućuje sustavno praćenje dinamike potrošnje energenata, odnosno korisniku daje uvid u potrošnju, analizu i planiranje potrošnje te omogućuje nadzor i upravljanje, rano otkrivanje potrošnje energije i vode i alarmiranje u slučaju promjene, primjerice u slučaju slabe energetske učinkovitosti, kvarova i neočekivanih događaja.

Zaključne napomene

Kako bi turizam mogao opstati što duže, treba voditi računa o iskorištavanju njegovih resursa, jer neučinkovito, odnosno pretjerano iskorištavanje prirodnih resursa može dovesti do njihova iscrpljivanja. S povećanjem broja turista dolazi i do većeg trošenja prirodnih resursa, vode i energije i zbog toga treba promicati održivi razvoj i očuvanje okoliša. Svjesni važnosti snižavanja troškova potrošnje energenata

za financijsku uspješnost hotela, ali i imidž kod ekološki osviještenih gostiju, sve više tvrtki iz turističkog sektora danas posluje odgovorno i misli "zeleno", a taj trend nastaviti će se i ubuduće. Održivost na dugi rok i podizanje razine kvalitete usluga ključni su za uspješan razvoj hrvatskog turizma. U konceptu održivog razvoja turizma, uz korištenje obnovljivih izvora energije i učinkovito upravljanje potrošnjom vode i energije, važne su i postojeće prostorne mogućnosti koje treba koristiti jer se time smanjuje trošak infrastrukturnog opremanja nekog novog prostora, a i dugoročno čuva ukupno raspoloživ razvojni prostor od opasnosti prekomjerne izgradnje.

Izvor

- <http://www.hep.hr/escoservices/eu-projects/tourest-1900/1900>
- <http://www.energetika-net.com/specijali/projekt-prica/europski-projekt-tourest-ili-kako-poduprijeti-odrzivi-razvoj-turizma-27505>